

НАВЧАЛЬНИЙ КУРС (<i>Syllabus</i> = ОП + НП + РНПД + розклад + Викладач)		
<i>Група полів</i>	<i>Поле</i>	
Назва	– код у загальноуніверситетському класифікаторі (шифр спец. + рівень освіти {Б/М/А/Д} + шифр дисц. за ОП) + назва за ОП {посилання на місце у <i>Навчальному Плані</i> }	029БОК2 Історія української культури
Анотація курсу	– перелік тем [питань], що розглядаються у дисципліні	<p>Змістовий модуль 1. Історія української культури.</p> <p>Загальне поняття про культуру, її матеріальні та духовні цінності. Предмет і завдання курсу. Етимологія й еволюція поняття „культура”. Структура культури. Найважливіші складові матеріальної та духовної культури. Функції культури. Основні культурні форми та їхня характеристика. Мистецтво: класифікація видів і стилів мистецтва.</p> <p>Культура на українських землях у найдавніші часи. Епоха первісного суспільства в історії України та її досягнення. Археологічні пам’ятки, спосіб життя й господарювання, практичні знання й вірування трипільців. Скіфська культура та її пам’ятники на території України. Грецькі колонії в Північному Причорномор’ї та їх роль у розвитку місцевої культури. Давньослов’янська культура: її матеріальні та духовні цінності.</p> <p>Культура Київської Русі. Прийняття християнства 988 р. та його вплив на розвиток культури східних слов’ян. Виникнення слов’янської писемності. Школа й освіта. Поява писемної літератури: основні види та жанри. Розвиток архітектури: видові, функціональні та стильові</p>

особливості. Провідні види та жанри образотворчого мистецтва. Розвиток музичного мистецтва. Значення культури Київської Русі.

Культура Галицько-Волинського князівства. Становлення й розвиток Галицько-Волинського князівства. Розвиток освіти й бібліотечної справи. Особливості розвитку перекладної та оригінальної літератури. Розвиток архітектури, живопису, художніх ремесел, музики. Роль Галицько-Волинської Русі в розвитку української національної культури.

Культура України литовсько-польської доби (XIV – перша половина XVII ст.). Формування української народності та утвердження в головних рисах її національної культури. Розвиток освіти та роль братських організацій у цьому процесі. Острозька академія та її значення для розвитку культури України. Поширення книгодрукування в Україні. Розвиток української літератури. Нові тенденції у розвитку архітектури. Відгуки Ренесансу в образотворчому мистецтві.

Українська культура епохи Бароко та Просвітництва (друга половина XVII – XVIII ст.). Культура козацької держави. Петро I, Катерина II й пригнічення української культури. Освіта на українських землях. Києво-Могилянська академія та її роль у розвитку української культури. Бароко в літературі: розмаїття жанрів. Філософія й літературна творчість Г. Сковороди. Українське барокове мистецтво: тенденції розвитку.

Українське національно-культурне відродження (XIX – початок XX ст.). Історичні особливості формування української національної культури. Освітні реформи та руйнування традиційної української системи освіти. Поява наукових товариств і організацій. Видатні вчені України. Асиміляційні заходи царату щодо української мови. Становлення української літературної мови та особливості розвитку літератури. М. В. Лисенко та формування професійного музичного мистецтва. Зародження професійного театру та місце І. Котляревського в цьому процесі. Новий український театр другої

		<p>половини ХІХ ст. Архітектура та скульптура України: розмаїття стилів, провідні тенденції. Урізноманітнення жанрів у живописі та графіці.</p> <p>Новітня українська культура. Періодизація новітньої історії культури України. Культура часів правління Центральної Ради, уряду гетьмана П. Скоропадського та Директорії УНР. Українізація 1920-их рр. та її плоди. Національна культура в умовах сталінського тоталітаризму 1930-их рр. Втрати української культури в роки Другої світової війни. Післявоєнна сталінська культурна політика в Україні. Розвиток культури в роки хрущовської „відлиги”. Становлення „шістдесятництва”. Період „застою” 1970 – 1980-их рр. та кризові явища в культурі України. Дисидентський рух. Становище культури в роки перебудови. Проголошення незалежності України й формування сучасної вітчизняної культури.</p>
	– перелік дисциплін, які є передумовою вивчення курсу	Шкільний курс «Історія України»
	– перелік дисциплін, для яких курс є передумовою	Курс є передумовою для вивчення дисципліни «Музеєзнавство», «Теорія та історія соціальних комунікацій».
	– очікуваний результат	<p>Результати навчання з дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми виявляються у сформованих у студентів здатностях до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; застосування знань у практичних ситуаціях; пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; реалізації своїх прав та обов’язків як члена суспільства, усвідомлення цінностей громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свободи людини і громадянина в Україні; збереження та примноження моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій; забезпечення відбору, аналізу, оцінки, систематизації, моніторингу, організації, зберігання, розповсюдження та надання в користування</p>

		<p>інформації та знань у будь-яких форматах; використання методів систематизації, пошуку, збереження, класифікації інформації для різних типів контенту та носіїв; подальшого навчання з високим рівнем автономності, постійного підвищення рівня інформаційної культури.</p> <p>Також вони виявляються у знаннях загальних відомостей про культурно-історичний процес в Україні; особливостей духовних і матеріальних цінностей культурно-історичних епох; досягнень українського народу в різних галузях культури, шедеврів національної культури та провідних діячів науки й культури України; основних культурологічних понять, явищ та процесів, що мали місце в українській культурі,</p> <p>а також уміннях узагальнювати, аналізувати і синтезувати інформацію в діяльності, пов'язаній із її пошуком, накопиченням, зберіганням та використанням; вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію українською мовою; використовувати різноманітні комунікативні технології для ефективного спілкування на професійному, науковому та соціальному рівнях на засадах толерантності, діалогу і співробітництва; бути відповідальним, забезпечувати ефективну співпрацю в команді; навчатися з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань; аналізувати культурні явища та процеси в історії України; усвідомлювати сутність і специфіку різних культурно-історичних епох; застосовувати набуті знання з історії української культури для збагачення власної духовної культури та підвищення культурно-освітнього рівня.</p>
Місце курсу у НП	<ul style="list-style-type: none"> – [розподіл по семестрах] – обсяг кредитів – тижневе навантаження (лекції + практична частина) – форма контролю 	<p>Перший рік, осінній семестр.</p> <p>Осінь – 4 кредити.</p> <p>(2 – 2).</p> <p>Екзамен.</p>
Зміст курсу	<ul style="list-style-type: none"> – лекційний курс (тема розділу + питання лекції) 	<p>Тема 1. Загальне поняття про культуру, її матеріальні та духовні цінності.</p>

+ питання для самоств.
роботи – виділено жирним
шрифтом курсивом)

Питання до теми 1.

Предмет і завдання курсу.

Етимологія й еволюція поняття „культура”.

Структура культури. Найважливіші складові матеріальної та духовної культури.

Функції культури.

Основні культурні форми та їхня характеристика.

Мистецтво: класифікація видів і стилів мистецтва.

Стили мистецтва в архітектурі України

Тема 2. Культура на українських землях у найдавніші часи.

Питання до теми 2.

Епоха первісного суспільства в історії України та її досягнення.

Археологічні пам’ятки, спосіб життя й господарювання, практичні знання й вірування трипільців.

Скіфська культура та її пам’ятники на території України: загальна характеристика.

Скіфська пектораль – пам’ятка образотворчого мистецтва скіфської доби

Грецькі колонії в Північному Причорномор’ї та їх роль у розвитку місцевої культури.

Давньослов’янська культура: її матеріальні та духовні цінності.

Тема 3. Культура Київської Русі.

Питання до теми 3.

Прийняття християнства 988 р. та його вплив на розвиток культури східних слов’ян.

Виникнення слов’янської писемності. Школа й освіта.

Поява писемної літератури: основні види та жанри.

Остромирове Євангеліє як пам’ятка образотворчого мистецтва й давньоруської літератури часів Київської Русі

Розвиток архітектури: видові, функціональні та стильові особливості. *Золоті ворота як визначна пам'ятка фортифікаційної з елементами культової архітектури часів Київської Русі.*

Провідні види та жанри образотворчого мистецтва. *Мозаїка як жанр образотворчого мистецтва середньовічної доби.*

Собор святої Софії як визначна пам'ятка культової української архітектури та монументального живопису часів Київської Русі.

Розвиток музичного мистецтва. Значення культури Київської Русі.

Ярослав Мудрий як будівничий культури Київської Русі

Тема 4. Культура Галицько-Волинського князівства.

Питання до теми 4.

Історичні умови появи та розвитку Галицько-Волинського князівства в контексті культурного поступу.

Розвиток освіти й бібліотечної справи. Особливості розвитку перекладної та оригінальної літератури.

Розвиток архітектури, живопису, художніх ремесел, музики.

Луцька фортеця як визначна пам'ятка фортифікаційної архітектури XI – XIII ст.

Ікона Волинської Богоматері – визначна пам'ятка іконописання України XIII – XIV ст.

Роль Галицько-Волинської Русі в розвитку української національної культури.

Тема 5. Культура України литовсько-польської доби (XIV – перша половина XVII ст.).

Питання до теми 5.

Формування української народності та утвердження в головних рисах її національної культури.

Розвиток освіти та роль братств у цьому процесі.

Острозька академія та її значення для розвитку культури України.
Князь Василь (Костянтин) Острозький – видатний меценат українського культури литовсько-польської доби.

Перші спроби та поширення книгодрукування в Україні.
Першодрукар Швайпольт Фіоль і виникнення друкарства в Україні
Розвиток української літератури. ***Пересопницьке Євангеліє — визначна рукописна пам'ятка староукраїнської мови та мистецтва XVI ст.***

Нові тенденції у розвитку архітектури. ***Розвиток фортифікаційної архітектури в Україні литовсько-польської доби.***
Відгуки Ренесансу в образотворчому мистецтві.

Тема 6. Українська культура епохи Бароко та Просвітництва (друга половина XVII – XVIII ст.).

Питання до теми 6.

Культура козацької держави. Петро I. Катерина II й українська культура.

Освіта на українських землях. Києво-Могилянська академія та її роль у розвитку української культури. ***Петро Могила та його роль у розвитку української культури.***

Бароко в літературі: розмаїття жанрів. ***Ляльковий театр (вертеп) та розвиток театрального мистецтва в Україні у другій половині XVII – XVIII ст.***

Філософія й літературна творчість Г. Сковороди.

Українське барокове мистецтво: тенденції розвитку. ***Полтавській Свято-Успенський собор, Мгарський монастир поблизу Лубен, Хрестовоздвиженський монастир у Полтаві як визначні пам'ятки культової архітектури епохи Бароко.***

Тема 7. Українське національно-культурне відродження (XIX – початок XX ст.).

Питання до теми 7.

Історичні особливості формування української національної культури.

Освітні реформи та руйнування традиційної української системи освіти.

Поява наукових товариств і організацій. Видатні вчені України.

Асиміляційні заходи царату щодо української мови. Становлення української літературної мови та особливості розвитку літератури. *Місце та роль І. П. Котляревського в українській і світовій літературі. Т.Г. Шевченко як український літератор, художник і громадський діяч. М.В. Гоголь як видатний український письменник і драматург.*

М. В. Лисенко та формування професійного музичного мистецтва.

Зародження професійного театру та місце І. Котляревського в цьому процесі.

Архітектура та скульптура України: розмаїття стилів, провідні тенденції. *Ансамбль Круглої площі в Полтаві як один із найвизначніших містобудівних ансамблів доби класицизму. Будинок Інституту шляхетних дівчат як пам'ятка архітектури першої половини ХХ ст. Будинок Полтавського губернського земства – пам'ятка історії й архітектури поч. ХХ ст.*

Урізноманітнення жанрів у живописі та графіці. *С. Васильківський, М. Ярошенко, І. Рєпін, П. Мартинович – видатні українські художники ХІХ ст.*

Тема 8. Новітня українська культура

Питання до теми 8.

Періодизація новітньої історії культури України.

Культура часів правління Центральної Ради, уряду гетьмана П. Скоропадського та Директорії. *В.І. Вернадський – перший президент УАН та український учений зі світовим ім'ям.*

Українізація 1920-их рр. та її плоди. *Пам'ятник Т.Г. Шевченку в Полтаві як визначна модерна скульптура 1920-их рр.*

		<p>Національна культура в умовах тоталітаризму 1930-их рр. Втрати української культури в роки Другої світової війни. Післявоєнна сталінська культурна політика в Україні. О. Довженко — видатний український радянський кінорежисер і письменник. Розвиток культури в роки хрущовської „відлиги”. Поява „шістдесятництва”. К. Білокур – видатна майстриня українського народного декоративного живопису. Період „застою” 1970 – 1980-их рр. та кризові явища в культурі України. Дисидентський рух. Становище культури в роки перебудови. Проголошення незалежності й формування сучасної культури України.</p>
	<p>– навчальна література</p>	<p>Базова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гула Р.В., Передерій І.Г., Дерев’янка Л.І. Історія української культури у схемах, таблицях та ілюстраціях: навч. посіб. – К., «Каравела», 2019. – 180 с. 2. Передерій І.Г. Історія української культури: навч. посіб. для студентів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання / І.Г.Передерій, О.В.Тевікова, А.В.Нарадько; за ред. І.Г.Передерій. – Полтава: ПолтНТУ, 2015. – 274 с. 3. Тевікова О. В. Історія української культури: навчально-методичний посібник до вивчення дисципліни для студентів усіх спеціальностей І рівня вищої освіти (бакалавр) / О. В. Тевікова. – Полтава : ПолтНТУ, 2018. – 120 с. 4. Методичні рекомендації для вивчення дисципліни „Історія української культури” для студентів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання / Уклад. О.В. Тевікова. – Полтава: ПолтНТУ, 2012. – 33 с

5. Історія української культури / За заг. ред. Крип'якевича. – [3-є вид., стереотип.]. – К.: Либідь, 2000. – 656 с.
6. Гула Р.В., Передерій І.Г., Вітринська О.В., Гаращенко Л.Б. Історія науки й техніки : навч. посіб. – Київ: Каравела, 2020. – 240 с.
7. Українська культура: історія і сучасність: навч. посібник / За ред. Черепанової С.О. – Львів: Світ, 1994. – 456 с.
8. Шейко В.М. Історія української культури / Шейко В. М., Тишевська Л. Г. – К.: Кондор, 2006. – 264 с.

Допоміжна

1. Історія української та зарубіжної культури: навчальний посібник / Білик Б.І., Горбань Ю.А., Калакура Я.С. та ін.; за ред. С.М. Клапчука, В.Ф. Остафійчука. – [3-є вид., стереотип.]. – К.: Вища шк.: Т-во „Знання”, КОО, 2001. – 326 с.
2. Кордон М.В. Українська і зарубіжна культура: курс лекцій / М.В. Кордон. – К.: ЦУЛ, 2003. – 508 с.
3. Лобас В.Х. Українська і зарубіжна культура: навч. посібник / В.Х. Лобас. – К. : МАУП, 2000. – 224 с.
4. Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / Закович М.М., Зязюн І. А., Семашко О.М. та ін.; за ред. М.М. Заковича. – Київ: Т-во „Знання”, КОО, 2000. – 622 с.
5. Хоменко В.Я. Українська і світова культура: підручник / В.Я. Хоменко. – К.: Україна, 2002. – 333 с.
6. Шевнюк О.Л. Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / О. Л. Шевнюк. – К.: Знання-Прес, 2002. – 277 с.

Координатори курсу

– ім'я + прізвище координатор
{посилання на *Profile*}

Ірина Передерій, д.і.н., професор

<https://nupp.edu.ua/page/profil-vikladacha-irina-perederiy.html>

– ім'я + прізвище асистента
координатора {посилання на
Profile}

Розклад	– період вивчення (дата початку – дата завершення)	Вересень – грудень 2020
	– тривалість (кількість тижнів)	
	– тривалість (хв.)	80 хв.
	– аудиторія	Згідно з розкладом
Політика курсу	{ посилання на загальні правила допуску та вивчення навчальних курсів на сторінці університету/інституту/факультету } (критерії оцінювання + складові підсумкової оцінки + тощо)	<p>Загальна трудомісткість дисципліни становить 100 балів, із них до 50 балів студент може отримати впродовж семестру, решта 50 балів припадає на підсумковий контроль (екзамен). Для допуску до екзамену необхідно мати не менше 25 балів поточної успішності.</p> <p>1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру (до 50 балів), за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином (розподіл орієнтовний):</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота на семінарських заняттях (відповіді на семінарах, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних семінарських занять) – до 40 балів; - індивідуальна робота (за вибором – виконання персональних навчально-дослідних завдань, наприклад виконання персональних завдань науково-дослідницького характеру, зокрема підготовка рефератів, виступів на студентську чи загальноуніверситетську наукову конференцію, написання наукової статті або тез виступу, підготовка й участь у конкурсі студентських наукових робіт) – до 10 балів. <p>Присутність на лекціях і семінарах не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.</p> <p>2. Підсумковий контроль. Підсумковим контролем є екзамен. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»</p>

		<p>(https://nupp.edu.ua/uploads/files/0/doc/polozhennia/organizacia-osvit-procesu.pdf), а також «Положення про семестровий контроль в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»</p> <p>(https://nupp.edu.ua/uploads/files/0/doc/polozhennia/semestr-kontrol.pdf.)</p> <p>Екзамен здійснюється у формі письмового тесту, а також шляхом виконання практичних завдань за запропонованим ілюстративним додатком (всі додатки вміщені наприкінці навчального посібника з «Історії української культури: Передерій І.Г. Історія української культури: навч. посіб. для студентів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання / І.Г.Передерій, О.В.Тевікова, А.В.Нарадько; за ред. І.Г.Передерій. – Полтава: ПолтНТУ, 2015. – 274 с. (доступний в електронній читальній залі університету)</p>
Рекомендації до вивчення курсу	Загальні настанови та рекомендації щодо вивчення навчального курсу та підготовки до контрольних заходів	Для належного опанування дисципліною «Історія української культури» слід опрацювати базову літературу, використати мультимедійний та відеоконтент, розміщений на дистанційній платформі, знати основні наукові терміни та поняття навчального курсу, засвоїти хронологію основних історико-культурних подій, а також вільно оперувати іменами відповідних історичних персоналій, що зробили великий внесок у розвиток української культури та називати й співставляти конкретні твори мистецтва та досягнення у галузі інших складників культури.
Примітки		

Примітки: 1. **РНПД** – робоча навчальна програма дисципліни.

2. **ОП** – освітня програма.

3. **НП** – навчальний план.